

Hví vil TV2 sleppa av við Føroyar?

-Det fristes man til at spørge om efter at have set TV-udsendelsen Brændpunkt. Det er ejendommeligt, at de positive signaler skulle tones så konsekvent ned i udsendelsen skriver Karsten Fladelius i Information i einum ummæli av sendingini í TV2 herfyri.

TV-2 satte onsdag aften rigsfællesskabet med Færøerne under debat. Det var en ejendommeligt udsendelse, som nærmest på trods demonstrerede det modsatte af udsendelsens grundholdning - at det trods den øjeblikkelige krise ikke står nær så slemt til med fællesskabsfølelsen hverken i Danmark eller på Færøerne, som store dele af de danske medier, herunder TV2, åbenbart gerne vil have os til at tro.

Udsendelsen tre overskrifter satte ellers dagsordenen: Færing og dansker - Farvel til pengene - Farvel til Danmark. Og det uden spørgsmålstegn.

Udsendelsen var også en ejendommelig kombination af mikrofonholderjournalistik og nærgående journalistik. Det karakteristiske var, at når læservesfolkene talte, blev de ikke afbrudt, og spørgserne gik ikke hårdt til dem - således kunne republikaneren Finnboi Isakson umodsagt hævde, at «han og færingerne» ønskede selvstændighed og lærlivelse, til trods for at lærlivelsespartiet i dag kun har en ottende af mandaterne i Lagtinget og ifølge den sidste meningsmåling højst en femtedel af vælgerne bag sig. Der blev heller ikke stillet spørgsmål til bonden Hanus Vang om hvordan han forestillede sig, at der ville komme mere skub i økonomien, hvis danskerne i morgen kappede forbindelserne til Færøerne - at ærne har mad nok, som Hanus Vang konstaterede, giver jo ikke benzin til bilerne eller olie til skibene.

Men når den færøske regeringsleder, som trods alt repræsenterer flertallet i det færøske lagting, udtalte sin varme tilslutning til rigsfællesskabet, blev han afbrudt og udsat for sidebemærkninger som den med «lommepenge» fra Danmark, som universitetslektor Aage Trommer fyrede af.

SOM justitsminister Bjørn Westh gjorde opmærksom på i udsendelsen, var hjemmestyrelsen fra 1948 en ramme-lov, der gav mulighed for, at færingerne kunne overtage de områder af forvaltningen, de selv mente sig i stand til at finansiere og administrere. Som det fremgik af udsendelsen, er der derfor ikke mange områder tilbage, som administreres fra Danmark. Her måtte det iøvrigt undre, at Folkekirken i udsendelsen var indregnet blandt de «danske» områder - faktisk blev Færøerne for flere år siden et stift med egen biskop, hvor de tidligere var underlagt biskoppen over Københavns Stift.

Klaksvig-affæren i 1955 blev fremstillet, som om det var færingerne mod danskerne. Det er en sandhed med

meget store modifikationer. Selvfølgelig kunne man som seer ikke nå at læse de viste avisforsider i skyndingen, men takket være videorekorden lykkedes det mig bagefter at læse, hvad der stod på den viste forside af Socialdemokraten, og her læd overskriften: «FÆRØERNES LANDSSTYRE ANMODEDE OM ASSISTANCE. POLITI-ASSISTANCE TIL KLAKS-VIG EFTER FÆRØSK ANMODNING».

Klaksvig-sagen, som fra starten blev håndteret meget ubehødvigt fra dansk side, var nemlig i høj grad et opgør mellem Torshavn og et selvbevidst lokalsamfund. Ganske som den nuværende krise nok så meget er et indre færøsk opgør som en dansk-færøsk konflikt. Men det er et moment, som hidtil ikke har været meget fremme i den danske offentlighed.

LAGMAND Joensen fremholdt i sin stilfærdige kritik af de danske politikere, at de for de flestes vedkommende ikke har haft tilstrækkelig indsigt i færøske forhold, at de burde besøge øerne noget mere, og at danske og færøske politikere skulle snakke mere med hinanden. Og Uffe Ellemann-Jensen konstaterede, at færingerne ved meget mere om danskerne, end danskerne om færingerne. Og det har de begge vist megen ret i.

Derfor skal man ikke undre sig, når to trediedele af de adspurgte i en dansk Gallup-undersøgelse svarer negativt, når de bliver spurgt, om de føler et kulturelt fællesskab med færingerne. For dels bli-

ver de færøske bidrag til den fælles kulturarv sjældent erkendt som udsprunget af en anden kultur, dels har vi i den nordiske kulturformidling ikke gjort nok opmærksom på den færøske kultur. Men for dem, som er blevet bevidst om det færøske kulturbidrag, er der ikke nogen tvivl - de reagerer som den seer fra Nordborg på Als, som indsendte en fax der blev læst op ved udsendelsens afslutning, og som fremhævede både de færøske digteres bidrag til vor fælles kultur og færingernes som bevarere af et gammelt sprog, vi selv har mistet i århundredernes løb.

GALLUPundersøgelser blev brugt meget under udsendelsen. Men hvorfor havde man ikke udelejlighed til at spørge færingerne om deres følelse af kulturfællesskab med Danmark? Og hvorfor blev tallene konsekvent tydet som udtryk for udsendelsens gennemgående tendens, som udttrykt af Aage Trommer («Vi vil skilles») og Jens Gaardbo («Færøerne er begyndt at sige farvel til Danmark. Mere end hver anden ønsker mere selvstændighed»)? Faktisk kunne tallene læses meget anderledes.

Således er det påfaldende, at to trediedele af de adspurgte i Danmark ønsker forbindelsen med Færøerne opretholdt (og de fleste af disse under den nuværende autonomi-ordning), og at et flertal også ønsker, at vi fortsat skal betale til Færøerne.

At et flertal af samme størrelse ikke ønskede at eftergive færingerne gælden,

kan naturligvis på den baggrund undre, men her ligger flertallet i den danske Gallupundersøgelse helt på linie med lagmand Joensen, som også ønsker, at færingerne skal betale deres gæld, men som mener, at tabet på bankkrakket bør anses for en fælles dansk-færøsk gæld, som færingerne kun skal betale en del af.

OPLYSNINGEN om, at over halvdelen af de adspurgte i en Gallupundersøgelse på Færøerne ønsker større selvstændighed, blev nærmest taget som et nej til rigsfællesskabet, men holdningen er helt i hjemmestyreordningens ånd: Færing og dansker er fælles i ønsket om at Færøerne kommer ud af sin nuværende gældsfælde og genvinder sin dispositionsfrihed. Men at lærlivelsespartiet under de nuværende omstændigheder trods alt, hvis Gallup har ret, kun ville få opbakning af en femtedel af vælgerne, er faktisk udtryk for en endnu større opslutning bag rigsfællesskabet end danskernes.

Nej, hvem der truer rigsfællesskabet, er ikke færing, men danskere. Danskere som Aage Trommer, der afskriver det med argumenter, som i sin konsekvens ville betyde, at vi også skulle sige farvel til Bornholm, Vendsyssel, Thy, dele af Sønderjylland, de fleste mindre danske øer - ja selv Københavns Kommune! Nok kan man hævde, at f.eks. Bornholm ikke har et hjemmestyre som det færøske eller grønlandske. Men øen er dog et selvstændigt amt - iøvrigt ganske som Færøerne var før

DENNE forpligtelse til solidaritet var også Uffe Ellemann-Jensen inde på. Hans indlæg stod i diametral modstrid til den småtskårenhed og nedladende mistænkeliggørelse af færingerne, som har præget meget af debatten i Danmark.

Han forklarede krisen som delvis naturbestemt, delvis forårsaget af, at man i 1980'erne havde øst penge ud i et omfang som der ikke var samfundsmæssig baggrund for. Men han understregede samtidig at færingerne nu er i gang med et opgør med et gammelt politisk system, og at det er vor naturlige forpligtelse at støtte dem under dette opgør.

Han slog til lyd for, at vi skal have forståelse for, hvad det kræver at opretholde en kulturstation på marginale eksistensbetingelser, og mente at det ville røkke ved vores internationale troværdighed, hvis vi svigtede Færøerne. Det ville være en skam for Danmark, hvis Færøerne skulle føle sig tvunget til at henvende sig andre stater om støtte.

Bjørn Westh sluttede sig til den positive vurdering af de færøske bestræbelser for at komme ud af krisen og nævnte, at man de sidste år havde fået reduceret det færøske budgetunderskud med ca. 60%.

Alt i alt gav udsendelsen mange oplysninger, som kan give godt håb for rigsfællesskabets fremtid, især hvis også de danske medier giver det en chance. Det er ejendommeligt, at de positive signaler skulle tones så konsekvent ned i udsendelsen. Man fristes næsten til at spørge: Hvorfor vil TV2 så gerne af med Færøerne?

Sethús í Suðuroy

Eini sethús undir Skorðum í Froðba verða við hesum lýst til sølu.

Húsini eru bygd í 1978 í kjallara- og stovuhædd á 180 kvm.

Figging kann útvegast.

Áhugað, ið ynskja fleiri upplýsingar, ella ynskja at siggja húsini, kunnu venda sær til okkara:

ADVOKATARNIR

Kárl D. Petersen - Turið Debes Hentze
Sjúrður Rasmussen

N. Winthersgøta 7 - Tlf. 1.1066

avgr. tíð má. -fr. kl. 9.00-16.00